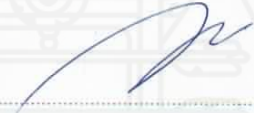

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ของ
ผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี
ชื่อและนามสกุล นางดุจเดือน พรหมศรี
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ ใต้ขามา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วนเศรษฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวิมล เสงพัฒนา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ ใต้ขามา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วนเศรษฐ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

๗๘

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการให้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ของผู้ป่วยนอกของ
โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย นางคุณเดือน พรหมศรี รหัสนักศึกษา 2506001037 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ โต้ะยามา (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา

วนเศรษฐ ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้ป่วยนอก 2) ศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์ตามสิทธิประเภทต่าง ๆ 3) วิเคราะห์อุปสงค์ต่อรายได้เฉลี่ยและต่อราคา 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ และ 5) วิเคราะห์เปรียบเทียบการให้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ ของผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี

การวิจัยเป็นเชิงสำรวจใช้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย ผู้ใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 500 คน ที่ใช้บริการแผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกหู คอ จมูก แผนกสูตินรีเวช และแผนกทันตกรรม สุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้น ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติและสมการถดถอยโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่โสด อายุต่ำกว่า 30 ปี จบปริญญาตรี มีอาชีพที่ไม่ใช่รับราชการ ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ ใช้สิทธิประกันสังคม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001-15,000 บาท มีค่าใช้บริการ 1,000-5,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ใช้บริการแผนกอายุรกรรม เหตุผลที่มาใช้บริการคือมีแพทย์เฉพาะทาง 2) ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ ราคาามีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกทุกแผนก เพศมีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกรวมและแผนกอายุรกรรม อายุมีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกรวมและแผนกศัลยกรรม การได้รับตรวจสอบสุขภาพมีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกรวมและแผนกทันตกรรม สถานภาพสมรสมีผลต่ออุปสงค์แผนกศัลยกรรม แผนกหู คอ จมูกและแผนกทันตกรรม รายได้มีผลต่ออุปสงค์แผนกทันตกรรม สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกรวม สิทธิอื่นๆ มีผลต่อผู้ป่วยนอกรวมและแผนกหู คอ จมูก 3) ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ เท่ากับ 0.201 ส่วนความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การเปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์ ปัจจัยที่นำมาศึกษา ยกเว้นระดับการศึกษาและอาชีพมีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกทุกแผนกอย่างมีนัยสำคัญ 5) การเปรียบเทียบระหว่างสิทธิ สิทธิอื่นๆ และสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีผลต่ออุปสงค์ผู้ป่วยนอกรวมและแผนกหู คอ จมูกอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ อุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลเอกชน ผู้ป่วยนอก สิทธิในการให้บริการทางการแพทย์ของผู้ป่วย

Thesis title: Comparative Analysis Between the Right to Use Various Types of Outpatients of the Private Hospitals in Nonthaburi Province

Researcher: Mrs.Dujdeon Promsri; **ID:** 2506001037; **Degree:** Master of Economics;

Thesis advisors: (1) Dr.Manoon Toyama, Associate Professor; (2) Dr.Apinya Wanaset, Assistant Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

This study aimed to: 1) study the general characteristics of the patients; 2) study the factors determining the demand for medical services according to various rights of the patients; 3) comparative analysis of the factors determining the demand for medical services; 4) analyze income and price elasticity of demand for medical services; and 5) comparative analysis of the medical services between the various rights of the outpatients of the private hospitals in Nonthaburi province .

The study was a survey research. The samples consisted of 500 outpatients who used medical services of the private hospitals in Nonthaburi province, and they were collected through a stratified sampling method. Questionnaire was used as a tool for gathering the data. Descriptive statistics and regression model via the ordinary least squares method were applied to analyze the data at the statistically significant 0.05 level.

The results showed that: 1) most of the patients were female, married status, less than 30 -years old, not government official, earned about 8,001 to 15,000 baht per month, spent for medical service about 1,000 - 5,000 baht per year, had monitored health check- up, and used social insurance right. Most of them used service at the Medical Clinic Department, and visited private hospitals because of specialist physician availability. 2) Regarding the factors determining the demand, price was found at every department, sex was found for total outpatients and at the Surgical Department. Health check- up affected the demand of total outpatients and at the Ear, Nose and Throat Department. Married status influenced the demand at the Surgical Department, Dental Department, and Ear, Nose and Throat Department. Income affected the demand at the Ear, Nose and Throat Department. Universal health care right influenced the demand of total outpatients. Other rights affected the demand of total outpatients, and at the Ear, Nose and Throat Department. 3) Income elasticity of demand was 0.201, but the price elasticity of demand was found insignificant. 4) Concerning the comparative analysis of the factors determining the demand, only occupation and education level were not insignificant for it at every department. 5) Regarding comparative analysis between the various rights for medical service, only universal health care right and other rights significantly affected the demand of total outpatients and at the Ear, Nose and Throat Department.

Keywords: Demand for medical services, Private hospital, Outpatients, The Right of medical care services of patients

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ โต้ะยามา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วนเศรษฐ ที่ได้สละเวลาในการให้ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างยิ่ง รวมถึงการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และการศึกษานี้ยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ ศิลปะชาวส์ ที่ได้สละเวลาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุวิมล เสง พัฒนา ที่ได้สละเวลาให้ความรู้และคำแนะนำ รวมถึงการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้า ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และพิจารณาให้งานวิจัยนี้ได้รับทุนการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์

ขอขอบคุณโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ความรู้อันนำมาใช้ในงานวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณมารดา นางสาวรณ เสาแก้ว นางลิน พรหมศรีและขอขอบคุณเรือโทศรศักดิ์ พรหมศรี คุณอรสา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา คุณประวดี ทิพย์มูล คุณนพพล พันธุ์เสื่อ และคุณวรณีย์ สมุทรวนิช ที่คอยให้กำลังใจ ผลักดันช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษานี้ รวมทั้งขอขอบใจลูก ๆ ที่น่ารักทั้งสามคนที่คอยให้กำลังใจอยู่เสมอ

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปใช้และต่อสังคมส่วนรวม

คุณเดือน พรหมศรี

พฤศจิกายน 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดทฤษฎี	12
ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค	12
ทฤษฎีอุปสงค์	13
ลักษณะของเส้นอุปสงค์	14
การเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์	14
ฟังก์ชันของเส้นอุปสงค์	14
ความยืดหยุ่นของอุปสงค์	15
แนวคิดอุปสงค์ต่อสุขภาพและอุปสงค์ต่อบริการสุขภาพ	16
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันสุขภาพ	16
ทฤษฎีอุปสงค์ต่อบริการทางการแพทย์	17
ทฤษฎีการจัดหมวดหมู่เฉพาะด้านหรือเฉพาะกิจขึ้นมาเพื่อสร้างรายได้เปรียบ	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
สรุปทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย	31
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา: สรุปผลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	33
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ : ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การใช้บริการทางการแพทย์	40
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ : ความยืดหยุ่นอุปสงค์ของผู้ใช้บริการทางการแพทย์	51
การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์ทางการแพทย์แผนกต่าง ๆ	52
การวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บริการระหว่างสิทธิประเภทต่าง ๆ	55
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปการวิจัย	58
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ก แผนที่จังหวัดนนทบุรี	81
ข แบบสอบถาม	83
ค ผล Frequency	87
ง ผลรีเกสชั่น	108
จ ผลสมการถ้อยค	129
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี.....	2
ตารางที่ 1.2 รายชื่อโรงพยาบาลเอกชนทั้ง 7 แห่งของจังหวัดนนทบุรี.....	3
ตารางที่ 3.1 การแปลความหมายของการให้คะแนนเหตุผลการเลือกใช้บริการ	27
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ป่วยนอก.....	35
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละในการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยนอก	36
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละในการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยนอกแผนกต่าง ๆ.....	39
ตารางที่ 4.4 เหตุผลสำคัญในการเลือกใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ป่วยนอก	40
ตารางที่ 4.5 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกผู้ป่วยนอกรวม	41
ตารางที่ 4.6 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกสูติ-นรีเวช	43
ตารางที่ 4.7 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกศัลยกรรม	45
ตารางที่ 4.8 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกอายุรกรรม	46
ตารางที่ 4.9 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกหู คอ จมูก	48
ตารางที่ 4.10 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกทันตกรรม	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11	การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระของแบบจำลองอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณในกรณีที่มาใช้บริการแผนกผู้ป่วยนอกรวม	51
ตารางที่ 4.12	ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรราคาของแบบจำลองความยืดหยุ่นของอุปสงค์ในการให้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกรวมในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ	53
ตารางที่ 4.13	สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมาใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกรวม และแยกเป็นแผนกต่างๆของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี	54
ตารางที่ 4.14	สรุปปัจจัยสิทธิประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมาใช้บริการทางการแพทย์ประเภทผู้ป่วยนอกรวมและแยกเป็นแผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดนนทบุรี	57
ตารางที่ 5.1	สรุปปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์แสดงค่าสัมประสิทธิ์แยกตามแผนกต่าง ๆ	59
ตารางที่ 5.2	สรุปเปรียบเทียบปัจจัยกำหนดอุปสงค์การให้บริการทางการแพทย์แผนกต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลจากมากไปหาน้อย	61
ตารางที่ 5.3	สรุปเปรียบเทียบสิทธิที่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การมาใช้บริการทางการแพทย์แผนกต่าง ๆ ที่มีผลมากไปหาน้อย	61

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 6

